

Bez apdrošināšanas būtu krietni zaudējumi

Birokrātijas dēļ jāalgo papildu darbinieks

Šī gada dramatiskie laikapstākļi ir aktuāla tēma lauksaimniekiem. Tie ietekmē gan ražas apjomus, gan kvalitāti, gan ekonomisko situāciju. Sausums, sals, krusa, vētra, lietusgāzes — zemnieki šogad izbaudīja pilnu pārsteigumu spektru. Daudz runāts par iespēju sējumus apdrošināt, tomēr dažādi zemūdens akmeņi apdrošināšanas līgumos daļai lauksaimnieku nerada uzticību šādam pakalpojumam. Savā pieredzē dalās Nauris Smirnovs no zemnieku saimniecības "Pumpuri" Zalvē.

IMANTS KAZIŅUNS

Rapsi "izkūla" krusa

Kā Nauris saka — esam ģimenes saimniecība ar 500 ha aramzemes, un tā ir aptuveni četrus kilometru rādiusā ap Zalvi. Lai visus lauku

darbus varētu paveikt ātri, kompakti, bez liekiem gariem pārbraucieniem. Kvantitātes vietā izvēlas strādāt kvalitatīvi.

Par šo gadu viņš saka — ļoti svarīgi bija apdrošināt sējumus. Nu jau aptuveni desmit gadus izmanto vācu apdrošināšanas kooperatīva "Vereinigte Hagel" ("VH") pakalpojumus. Nauris to sauc par veiksmes stāstu, jo līdz šim, lai kāda stihija būtu skārusi sējumus, apdrošinātāji bez ierunām zaudējumus atlīdzinājuši. Iepriekš sadarību mēģināja veidot ar kādu Latvijā bāzētu apdrošinātāju. Diemžēl reizē, kad krusa iznīcināja 90% griķu ražas, tas uzskatīja, ka zaudējumu apmērs nemaz nav tik liels. Arī šogad augustā, kad Latviju pārstaigāja krusas mākonis, lielu postu nodarot Tērvetē, Jaunpilī, tas garām nepagāja arī "Pumpuru" laukiem. Lielākā skā-

NAURIS SMIRNOVS, zemnieku saimniecības "Pumpuri" īpašnieks Zalves pagastā. Foto no "Apvienība par ilgtspējīgu lauksaimniecību"

de rapša laukam, kur negaiss "izkūla" vairāk par 60% potenciālais ražas. Eksperts no "VH" nedēļas

laikā bija klāt, novērtēja situāciju un saimnieks mēneša laikā saņēma zaudējumu atlīdzību. Zemnie-

ki, kuriem ir kredītsaistības bankās, pamatīgi riskē, izvēloties sējumus neapdrošināt. Jau vairākus gadus graudkopjiem daļu no apdrošināšanas polises izmaksām sedz valsts. Ar norunu, ka līdz ar to zemnieki neprasi kompensācijas un motivēs izmantot apdrošināšanu. Iepriekšējos gadus to, ko valsts solīja, samaksāja pilnā apmērā. Šogad, kad apdrošināties gribētāju bija krietni vairāk, līdz šim no valsts saņemta vien puse no prēmijām paredzētā atbalsta.

Preteji labajam stāstam par sējumu apdrošināšanu ir vēlme apdrošināt lauksaimniecības tehniku. Šogad plašā rādiusā ap Jekabpili uzdarbojās zagļi. Arī "Pumpuri" krita viņu nagos. Diemžēl apdrošinātāji savlaicīgi līgumā smalkā drukā bija iekļāvuši punktus nebūt ne polises pircēja labā.

Mēslo mūsdienīgi

Ar šo gadu spēkā stājas jaunā subsīdiju politika, kurā viens no punktiem nosaka trīs metru platu

Tilti grūst, ceļi pārvēršas par bļodām

Jautājumu risina, jāgaida finansējums

Šī gada laikā Aizkraukles novada pašvaldības vadība tikās ar visu pagastu iedzīvotājiem. Tikšanās laikā daudz diskusiju bija par sliktajiem ceļiem. Dažkārt iedzīvotāji līdz galam neizprot, kas ir ceļa apsaimniekotājs, bieži par valstij piederošajiem ceļiem atbildību prasa no pašvaldības. Zalves pusē gada laikā situācija uz ceļiem uzlabojusies ļoti minimāli.

IMANTA KAZIŅUNA
TEKSTS UN FOTO

Ceļš Zalve - Lone, kas ir valsts pārziņā, ved arī no Zalves centra uz kapiem. Tas vietām joprojām ir ļoti bedrains. Citviet krūmi ceļa malā saauguši tik kupli, ka kombineinam spoguļus lauž nost. Liela bēda ir tilts pār Zalvītes upi starp Vērtūziem un ceļu Aizkraukle - Nereta. Uzliktais ceļazīmes par masas ierobežojumu, par ceļu un tilta sašaurinājumu, bet tas pašu tiltu nepadara drošāku. Arī nespeciālistam skaidrs, ka tas ir vairāk kā kritiskā stāvoklī. Puse no tilta braucamās daļas ir nobrukusi, bet balsti sašķiebusies, tomēr divainā kārtā balsta akmens sienu, kas vēl notur labo pusi no pilnīgas sabrukšanas.

Oficiāli tas nav ceļš

Dzintra Noreika, Zalves pagasta pakalpojuma centra vadītāja, saka,

GRŪSTĪSAIS TILTS PĀR ZALVĪTES UPI. Labā krasta stiprinājums atspiedies pret vienu no tiltu balstiem.

ka pirms gada saistībā ar tilta tehnisko stāvokli sazinājusies ar uzņēmumu "Latvijas valsts ceļi". Tā pārstāvj ieradušies, apskatījuši objektu un viss, ko izdarījuši — uzlikusi ceļazīmes, kas ierobežo tilta braucamās joslas platumu. Vietējie iedzīvotāji, kas ar smago tehniku pār tiltu nebrauc, lielas pretenzijas necel, bet "Kalna Pāleņu" saimnieki, kas nodarbojas ar liellopu audzēšanu, katru dienu braucot pār šo tiltu, riskē.

Dzintra Noreika atzīst, ka nebūt ne labākā stāvoklī ir vietējās nozīmes ceļš, kas šķērso šo tiltu, ved līdz pagasta centram un tālāk aizvijas uz Loni. Posmā līdz Zalves kapiem tas gadiem ejot ir nosēdies, izveidojusies tāda kā bļoda, kurā krājas ūdens. Uzņēmums "Latvijas autoceļu uzturētājs" periodiski dziļākajās vietās pieber granti, bet tas ir īslaicīgs risinājums. Lai situāciju uzlabotu, nepieciešams izveidot grāvjus ūdens aizvadišanai.

DALĒJI LIETOJAMS. Viena braucamā daļa jau ir nobrukusi un nav izmantojama.

Saistībā ar pagasta centrā regulāri aktualizēto jautājumu par ceļu no daudzdzīvokļu mājām līdz kūtiņām, Dzintra Noreika saka, ka oficiāli tas nav ceļš. Kad vēl darbojās pagasta padome, iedzīvotājiem, katrai ģimenei piedāvāja rakstīt ierosinājumu, un pamatojoties ar to piešķir granti - 10 kubikmetrus katrai ģimenei. Ar šo daudzumu nobēra ceļu līdz kūtiņām. Neraugoties uz to, pašvaldība neplāno šo ceļu uzņemt savā bilanci, jo tas neatbilst nevienai kategorijai. Kūtiņas zalvīšiem joprojām ir aktuālas un par to nomu noslēgti līgumi ar pašvaldību. Vieni tās izmanto kā noliktavu, citi tura lopus. Nomas maksa ir simboliska, dažī eiro centi.

Juris Gorbačovs, Neretas apvienības pārvaldes vadītājs, par brūkošo tiltu pār Zalvītes upi vieš cerības. Nesēn no "Latvijas valsts ceļiem" saņemts apstiprinājums par plāno-

tiem būvdarbiem un tie saskaņoti ar pašvaldību. Nākamie soļi ir iepirkums darba veicēju šajā objektā.

Leva Niedra, "Latvijas valsts ceļu" sabiedrisko attiecību projektu vadītāja teic, ka šobrīd ir uzsākta Zalvītes tilta projektēšana, pašvaldība izdevusi tehniskos noteikumus. Plānots, ka būvdarbi varētu tikt uzsākti 2025. gadā. Tiltu tehniskais stāvoklis vērtējams kā slikts, tā nespēja ir samazināta. Tāpēc uzstādīts svira ierobežojuma zīmes (3,5 t), kā arī satiksme pār tiltu tiek organizēta pa vienu tilta pusi ar mainīvirziena kustību.

Trūkst paša svarīgākā - naudas

Aizkraukles novadā līdzīgā situācija ir vēl vairāki tilti. Viens no tiem ir Seces pagastā pār Lauces upi. Jau pāris gadus tam noteikts braukša-

nas ierobežojums, izvietotas ceļazīmes, brauktuvi norobežojusi šķēršļi, kuriem teorētiski jāregulē transporta plūsmu, vismaz tik, lai uz tilta vienlaikus neatrastos divas kravas automašīnas. Realitātē šīs zīmes un šķēršļus braucēji neņem vērā, jo, piemēram, platā lauksaimniecības tehnika pretējā gadījumā nevarētu nokļūt upes otrā pusē. Seces pagasta pakalpojumu centra vadītāja Gundega Zarāne saka, ka šim tiltam ir sagatavots tehniskais projekts, veikts iepirkums, tikai pašlaik nav paša svarīgākā — finansējuma. Teorētiski tilta remontdarbi varētu sākties 2024. gada vasarā.

Šogad mežizstrādes laikā pamatīgi cieta pašvaldībai piederošs grants ceļš, kas ved uz šo tiltu. Rudens lietavas situāciju pasliktinājušas, bedres kļuvušas vēl dziļākas. Vai ceļu iespējams saremontēt? Gundega Zarāne saka, ka šogad budžetā naudas tādiem darbiem nav. Veidojot nākamā gada budžetu, viņa plāno naudu pieteikt vairāku pašvaldības ceļu uzlabošanai Seces pagastā. Jautājums — vai visas vēlmes apstiprinās?

Lietavas "pālosija" budžetu

"Staburags", sazinoties ar ceļu remontdarbu veicējiem, uzzināja,

josi gar novadgrāvjiem, kurā sējumus nedrīkst mēslot un lietot pesticīdus. Iepriekš, kad visus gadus zemnieki strādāja ar vecajām metodēm, migloja, kaisīja minerālmēslus, buferzonas nevajadzēja. Tagad, kad saimniekošana uz lauka nozīmē augsnes karšu lietošanu, tieši konkrētai vietai piemērotu minerālmēslu devu un citu mūsdienīgu metožu izmantošanu, pēkšņi Eiropas Savienībai kļuva svarīgas grāvmālas. Minerālmēsli ir dārgi un lielākā izdevumu daļa ir tieši graudkopībā. Vadoties no lauku kartēm, piemēram, vienā lauka stūrī kāliju vajag 50 kilogramus uz hektāru, otrā - 200 kilogramus.

“Pumpuru” saimnieks saka, ka birokrātijas apmēri pieauguši tādā mēra, ka nāktos algot cilvēku, kas katru dienu datorā ievada datus par to, kas šajā dienā izdarīts uz lauka. Datu neuzrādīšana nozīmē mazākas subsidijas. Nauris saka, ka viņš labāk saņem mazāku atbalstu, nekā pēc garas darba dienas vakaros vēl stundām sēž pie datora.

Sobrid, oktobra otrajā pusē, viņš ar ziemājiem apšējis tik, cik plānots un pat vairāk. Lietavu dēļ ilgi nevarēja uzsākt rudens aršanu. Iepirkta aptuveni puse no nepieciešamā minerālmēslu apjoma. Sogad, salīdzinājumā ar pāris iepriekšējiem gadiem, to cena bija adekvāta. Toties ļoti viļņveidīgas ir graudu iepirkuma cenas. ♦

ka sobrid provizoriskās izmaksas, lai iegādātos, transportētu un iestrādātu 10 kubikmetrus (vienu kravas automašīnas krava) nepieciešami 400 eiro.

Šajās dienās pagasta pakalpojumu centra vadītāja pieprasījusi “Latvijas autoceļu uzturētājam” iesniegt tāmi par izmaksām apauguma noņemšanai pašvaldības ceļu malām. Nelielu grāvju izveidošana ļautu ūdenim notecēt no ceļa virsmas un retāk veidoties bedres.

Uldis Riekstiņš, Aizkraukles novada domes izpilddirektors, teic, ka šoruden lietavu dēļ pagastu budžeti ir pamatīgi “paplosīti” un nācies meklēt papildu naudu, lai, piemēram, daudz maz savestu kārtībā ceļus Pļaviņu pusē, ka arī Seces pagastā Daugavas krastam pieguļošajā teritorijā. Ja tikpat kritiska situācija būs citviet, novada pašvaldības budžētā līdzekļus vēl varētu ņemt no rezerves fonda. ♦

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta
fondā no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem.
Par materiāla saturu atbild laikraksts “Staburags”

JUBILĀRS

IR VAKARS UN VISI KOPĀ. Līga Kupšāne ar dēlu Miku un draugu Aivi.

Dod prieku visdrūmākajiem

Caur sāpju un asaru gadiem tikai uz priekšu

Šajā nedēļā par gadu vecāka kļuva koknesiete Līga Kupšāne. Engēlis — tā varu viņu nosaukt, ja jāraksturo Līga, kura no skata gan nav maīga un pūkaina kā baroka laika gleznās debesu iemītnieki. Pati gājusi cauri tik daudzām sāpēm, bet iznākusi sirsniņa, iejutīga, atsaucīga.

IMANTA KAZIŅUNA
TEKSTS UN FOTO

Koknesē pamazām ieslīgst krēslā. Nolieku auto mazā pagalmā starp daudzdzīvokļu mājām. Pretī malkas šķūnīši, līdzās tiem zālē iemīta taciņa. Pa ceļam uz māju 1905. gada ielā, skaļi kļaiģājot, preti nāk bērnu bariņš. Vēl tikai pagalmā, pirmais stāvs, pa labi. Durvju elektriskais zvans pie Līgas durvīm kļuši spēlē Bēthovena “Fur Elise”.

Omulīgajā dzīvoklī pie sienas sakārtas daudzas pateicības. Par palīdzību, atsaucību. Saruna ar Līgu raisās pati no sevis. Brīžiem viņas teiktā mani savīļo emocijas, bet cenšos nepazaudēt stāsta pavedienu.

Šajā vietā viņa ar ģimeni dzīvo vien piekto gadu. Pirms tam tuvāk dzelzceļam, kā vietējie saka — barakās. Tajā laikā piedzima Mikus, jaunākais dēls. Barakas ir vecas koka mājas, un tajās pārsvarā mitinās personas, kurām ļoti garšo alkohols. “Ar viņiem jau bija apnicis karot. Par laimi man piešķīra šo dzīvokli. Dēlam te sava istaba, man ar draugu sava,” stāsta Līga.

Varbūt tāpēc, ka bērnība un jaunība bijusi tik raiba, šodien viņa saka — man patik būt mājās. Pat ciemos aizejot pēc pāris stundām jau taisās prom. Arī uz ārzemēm

negribas braukt. Tapat ir tik daudz darāma. Ikdienā viņa ir aprūpētāja un strādā gan privāti, gan Latvijas Sarkanā krusta uzdevumā.

Četri gadi Kubaņā

Līgas tētišs Nikolajs ir baškirš. Mamma Tekla ir no Latgales, Ludzas. Mamma, vēl jauna meitene, tolaik strādāja fermā. Ieradās strādnieki no brālīgajām republikām, un tā viņi sapazinās. Ģimēnē pirmais piedzima Līgas brālis Juris. Pēc tam viņa, vēlāk brālis Aldis un māsa Dace, kas jau 15 gadus dzīvos Anglijā, un Sarmite. Jaunākā māsiņa nu jau mirusi. Abi brāļi dzīvo Limbažos. No Ludzas Līgas mamma pārcēlās uz Aloju, tālu Vidzemes ziemeļos, bet jubilārs dzimtā vieta ir Madona. Ģimene bieži mainīja dzīvesvietu, bet no Limbažiem Līgas mamma vairs nevēlējās pārcelties. Tur pabeigusi vidusskolu un arī Murrjāņu sporta skolu. Sports, turklāt vieglatlētika — daudzciņa, bija viņas lielā aizraušanās. “Aprēcējās, sports bija jāpamet,” saka Līga, un saklausu nožūlu. “Skriet, lēkt, peldēt, mest, šaut — tas man patika. Bija arī labi rezultāti. Garās distances gan nē, bet īsas — 500 metru, šķēpa mešana, lodes grūšana, augstlēšana, peldēšana.” Kad saku, ka varbūt pat tiktu līdz olimpiādei, viņa vairākkārt atkārtō — noteikti. Taču aprēcējās, kļuva par Atarščikovu, aizbrauca un četrus gadus nodzīvoja Kubaņā, Krasnodaras apgabalā, izšķīrās un atbrauca atpakaļ uz Latviju. Kas vainīgs? Kā daudzkārtoreiz un arī mūsdienās — al-

kohols. Bijušais vīrs nu jau dus Dieva mierā.

Bez jokiem tālu netiks

Astoņdesmitajos gados Latvijas laukos vēl bija spēcīga rūpniecība un darbu atrada Aizkraukles pienotava, vēlāk strādāja kā ekspeditore uz piena mašīnas. Dzīvoja kopmītņēs Koknesē. Seņjēniete viņa ir kopš 1989. gada. Kāpēc tieši šeit? Gribējies savu stūrīti, tālāk no radiem Latgalē. Pienotavu slēdza, kolhozus likvidēja un darbu piedāvāja kokapstrādes uzņēmums “Pallogš”. Pēc sešiem gadiem, kad pasaulē bija nācis Mikus, bērns ar īpašām vajadzībām, no šī darba aizgāja. Puika paaugās un Līga pieteicās sociālās aprūpes kursos. Vēlāk paaugstināja kvalifikāciju un jau aptuveni 17 gadus strādā kā aprūpētāja. Pirmā pieredze gūta Pierīgā. Dreiliņos, aprūpējot draudzenes kolēģes mammu. Sobrid pie aprūpējamā dienā vidēji pavada divas stundas, trīs dienas nedēļā. Pagatavo brokastis, pusdienas un vakariņas. Katram no šiem cilvēkiem savs raksturs, gadās arī ļoti niķīgi. Ne reizi vien Līga sev un arī darba vietā teikusi — es vairs nevaru. Tomēr pierunāta, turpinājusi.

Kā šajā, tik grūtajā darbā rast prieku, vēlmi turpināt? Viņa teic, ka to nesaskata kā grūtības. “Ja nevaru, tāvi uzreiz saku, ka nespēju. Bet savus klientus cenšos uztrautināt. Kādam kungam, ejot prom, saku, lai ar manu kolēģi brīvdienās nedo balā, izšķīrās un atbrauca atpakaļ uz Latviju. Kas vainīgs? Kā daudzkārtoreiz un arī mūsdienās — al-

Vēlreiz uz Azerbaidžānu

Pirms jaunākā dēla Mikus Līgai bija vēl divi dēli. Kopā ar Ediju, kuram bija divi mēneši, Līga iekļuva avārijā, un viņa dzīvību neizdevās glābt. Vecākais dēls Renārs arī gāja bojā autoavārijā. “Brīžiem ir grūti, un, ja man nebūtu Mikus, es būtu tur, kur abi mani dēli,” saka Līga. Savulaik pie sevis no bērnuma panēmusi bijušā vīra astoņus gadus veco dēlu Raivi. Neraugoties uz traģiskajiem notikumiem ģimenē, Līgai ir pieci mazbērni.

Visas lielās dzīves nelaimes saistītas ar automašīnām, tāpēc pati pie stūres vairs nevēlas sēsties. Jau nībā gan braukusi, bet ne bez pārziņojumiem. Skriveros pie “Kliedziņas” atteica bremzes un iebraukusi upē.

Tā vai kāda cita iemesla dēļ Līga nevēlas daudz ceļot un dara to reti. Pie māsas Anglijā nav bijusi. “Negribu. Zinu, ka pietiks ar pāris dienām un man gribēsies mājās. Ja man būtu vaļa darīt to, ko pati vēlos, nedomājot par pārējiem, piemēram, kur pa šo laiku atstāt dēlu, gribētu vēlreiz aizlidot uz Azerbaidžānu. Tie lielle kalni. Kā man tie patīk! Un naktīs izgaismotie tējas nami, mečetas, kurās ar tumsu pulcējas vīrieši, dzer tēju, spēlē spēles. Biju tur 2019. gadā, bet labprāt aizbrauktu vēl.”

Vakar bija Līgas dzimšanas diena. Gatavojoties tai, draugs Aivis iemarinējis gaļu un dzimšanas dienu svinēšot pie mājas dārzā. Arī, ja sniegs uzkrītis. Līgai patīk aukstums. ♦